

سُورَةُ الْمُمتَحَنَةِ ٥٠

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام یگانه خدای جهان که بخشایش و مهر او بی کران

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ

ای کسانی که به یزدانِ مجید!	داشته ایمان و همگی مؤمنید
دوست نگردید با جماعاتِ دورو	که به من، هم با شما باشند عداو
با مودّت می‌روید بر سویشان	در مقابل هست عناد و کفرشان
آنچه آیات بر شما آمد ز حق	کفر می‌ورزند ز کینه آن فرّق
کرده بیرون نیز نبی را روی کین	هم شما را از دیار و سرزمین
بهر ایمانی که داشتید بر اله	نزد ایشان جرم می‌بود و گناه
گر شما آماده‌اید بهر جهاد	در جدال با این گروه بد نهاد
ترک می‌سازید دیار و شهرتان	بر رضای من، خداوند جهان
پس نشاید گر که پنهان و خفا	بر مودّت آید با اهل جفا
آگهم من جمله بیشک و گمان	بر همه اعمال مخفی و عیان
گر شود دم‌ساز کسی با این قبیل	گشته گمره از حق او اندر سبیل

إِنْ يَتَّقَوْكُمْ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءً وَيَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ وَأَلْسِنَتَهُم بِالسُّوءِ وَوَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ

گر ظفر یابند ایشان هر کجا گشته غالب در نبردِ با شما
 دشمنِ دیرینه‌اند و هم عنود از مودّت‌ها نمی‌یابید سود
 برگشایند با عناد دست و زبان ضرب و شتم و قتل و دشنامِ گران
 دوست دارند بازگردید جملگی بر ره کفر و عناد در زندگی

لَنْ تَنْفَعَكُمْ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

سود نیاید هیچ در روزِ جزا از رهِ اولاد و خویشان بر شما
 بس جدایی افکنند در بینتان حق بودِ بینا به هر اعمالتان

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

بوده سرمشقی نکو از بهرتان آنچه کردند ابرهیم و هم‌رهان
 گفت ابراهیم و اصحابش چنین بر سوی اهلِ عناد و مشرکین
 از بُتانان و هم نیز از شما بر برائت بوده و بیزاری ما
 نگرویم بر آنچه معبودِ شماست جز خداوند که پرستش را رواست
 دشمنی باشد بسی در بینِ ما بغضِ دیرینه بداریم از شما
 تا مگر ایمان بیارید جملگی بر سوی یکتا خدا از بندگی
 آن‌چنان که ابرهیم آورد کلام بر پدر، هم قومِ خود داد او پیام
 خواهیم آمرزش کنون، آرم طلب بهر تو و جمله قوم از ذاتِ رب
 نیستم قادر به چیزی نزدِ حق گر که بر غفران نگردید مستحق
 همچنین گفت ای خدای مهربان! ما توکل بر تو آریم در جهان
 روی آریم نزدِ تو ای ذوالجلال! با امید بر رحمت اندر کمال

بازگشتِ هر کسی در انتها سوی تو باشد در آن دارِ بقا

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْفِرْ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

هم مگردان نیز ما را در جهان مایه‌ی فتنه و شر بر کافران
بخش آمرزش به ما، ربِّ کریم! مقتدر باشی، عزیز و هم حکیم

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أَسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

این گروهند بهرتان در روزگار پیشوایانی نکو، هم ماندگار
بر کسی که بر خدا دارد امید هم به روزِ آخرت که شد وعید
هر که رو گرداند از آیاتِ حق رحمتش را او نباشد مستحق
ذاتِ ایزد هست غنی و هم حمید بی‌نیاز از کلّ مخلوق و عبید

عَسَى اللَّهُ أَن يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُم مِّنْهُمْ مَّوَدَّةً وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

ای بسا! آنکه بگرداند خدا صلحی بین آن جماعت با شما
یعنی آنها که نمودند بس عناد بر مودّت آمده، رویِ وِداد
هست قادر آن خداوندِ کریم بهرِ مخلوقاتِ غفورست و رحیم

لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُم مِّن دِيَارِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ
وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ

نهی نفرمود ذاتِ پاکِ ذوالجلال زان گروهی که نیاوردند جدال
هم نراندند نیز شما را از عناد خارج از شهر و دیار و هم بلاد
که بر آنها نیز بیزاری کنید بلکه بهتر آنکه دلجویی کنید
از ره قسط و عدالت در جهان حق تعالی دوست دارد عادلان

إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُم مِّن دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ
إِخْرَاجِكُمْ أَن تَوَلَّوهُمْ ۚ وَمَن يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

این نباشد جز که نهی شد آشکار آن کسان که کرده با دین کارزار
یا شما را از دیار رانده برون یابوری داده به آن اقوامِ دون
کرده پرهیز و کنید از آن حذر دوستی با این گروه، از هر نظر
هر که دوستی کرد با این کافران خود بگردد در ردیفِ ظالمان

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مِهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ ۚ اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ ۚ فَإِنْ
عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ ۚ لَا هُنَّ حَلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ ۚ
وَأَتَوْهُنَّ مَا أَنْفَقُوا ۚ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَن تَنْكِحُوهُنَّ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ ۚ وَلَا تُمَسِّكُوا
بَعْضَ الْكَوَاثِرِ ۚ وَأَسْأَلُوا مَا أَنْفَقْتُمْ وَلْيَسْأَلُوا مَا أَنْفَقُوا ۚ ذَٰلِكُمْ حُكْمُ اللَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ ۚ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ

ای کسانی که به ذاتِ کردگارا! معتقد هستید اندر روزگار
گر بیایند نزدتان از مؤمنات هجرت آوردند ز دفع مشکلات
آورد این بانوان را امتحان که بوند آیا به صدق و بر امان؟
حق تعالی بالیقین داناترست آزمون لیکن بر ایشان لازمست
گر بیابید صدقشان را بر یقین برنگردانید زنان بر مشرکین
این زنان نیستند روا بر مشرکان مشرکان را نیست لیاقت این زنان
یعنی که نبود مباح و یا حلال تا نمایند ازدواجی بالمآل

لیک هزینه گر نمودند شوهران
 هم گناهی نیست شما را بی گمان
 واجب آمد بر شما لیک اجرشان
 همسری هرگز نگیرید زان زنان
 هم بگیرید خرج آن دسته زنان
 این چنین احکام، فرمان خداست
 ذات پاک ایزدی باشد علیم
 پس دهید آن سان مخارج را به آن
 که به عقد خود بیارید آن زنان
 یعنی کابینی ز عقد و مهرشان
 از برای حفظ این سان کافران
 که شدند مُرتد و از ناباوران
 بینتان این گونه حکم حق رواست
 نیک داند حکمتش را آن حکیم

وَإِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِّنْ أَزْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقِبْتُمْ فَاتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَزْوَاجُهُمْ مِّثْلَ مَا
 أَنْفَقُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ

﴿۱۱﴾

گر یکی از همسران رفت بالعیان
 چون بخواهید کین بورزید هر جهت
 تا بر ایشان از شما آمد شکست
 پس کنید انفاق به فردی، در کمال
 گر هزینه کرده زان وعد و وعید
 هم بترسید نیز ز رب العالمین
 همره و اندر ردیف کافران
 با شما باشد ظفر در عاقبت
 و غنیمت‌هایی آوردید به دست
 که برفته این چنین از او عیال
 بهر او اندر همان حد، بردهید
 که بر او دارید ایمان و یقین

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يَبَايِعْنَكَ عَلَى أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا
 يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ
 فِي مَعْرُوفٍ قَبَايِعُهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

﴿۱۲﴾

ای پیمبر! نزدت آیند گر زنان
 گر نورزند شرک، دیگر بر خدا
 همچنین از بهر اولادان خویش
 هیچ نبندند حرف بهتان بر کسان
 در طلب آرند بیعت با زبان
 دست به سرقت هم نیارند و زنا
 دست نیارند از برای قتل، پیش
 افتزایی نیز نیارند بر بیان

بر کسی تهمت نوزند از ستم نسبت طفلی که دارند در شکم
 بهرشان امری به معروف گر کنی سرکشی نارند به سویت ای نبی!
 زین شرایط گر که باشند بی‌گزند می‌توانند با تو بیعت آورند
 بهر ایشان کن طلب غفرانِ حق چون بگردند بر چنین لطف
 مستحق

ذاتِ ایزد هست غفور و هم کریم مهربان بر جمله مخلوق و رحیم
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَئِسَ الْكُفَّارُ
 مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ

﴿۱۳﴾

ای که ایمان داشته بر ربّ جهان! هیچ مگیرید دوستِ خود، ناباوران
 یعنی آن قومی که مغضوبِ خداست منکر و نومید از محشر سراسر است
 از چنین نومیدی او گردیده کور همچو یأسِ کافران از اهلِ گور